

IZVJEŠTAJI O RADU

Tajnički izvještaj o radu SO HPD Željezičar u 2007. godini

U 2007. godini članarinu je uplatila 51 osoba. Održano je 40 sastanka na kojima je prosječno bilo 26 članova i gostiju. Održavani su sastanci Izvršnog odbora Odsjeka i Uredničkog odbora časopisa Speleolog, kao i sastanci Upravnog odbora planinarskog društva, kojima su prisustvovali članovi Odsjeka. Jedan je od zaključaka tih sastanaka da bi trebalo poraditi na druženju i vezama s članovima ostalih odsjeka. Godišnja skupština održana je 1. ožujka u prostorijama HPD »Željezničar«, a prisustvovala joj je 51 osoba. Nakon službenog dijela i izglasavanja novog/starog Upravnog odbora, uslijedila je projekcija dijapozitiva i PowerPoint prezentacija, s pregledom djelovanja odsjeka u 2006. godini.

Iako smo početkom godine imali izrazito loše uvjete za rad, to nije utjecalo na postizanje zavidnih rezultata. Naime, zbog imovinsko-pravnog spora Društva s ugostiteljskim objektom »Kopa« tek smo sredinom veljače 2007. dobili elektriku (do tad smo nekoliko mjeseci kao pravi špiljari održavali sastanke pod svjetlom karbitki i led-dioda, dok je grijanje bila priča za sebe). Pitanje sanitarnog čvora (WC-a, tekuće vode) do trenutka pisanja ovog izvještaja još uvijek nije riješeno. Ovom se prilikom zahvaljujemo vlasnicima i osoblju ugostiteljskog objekta Radnić koji su nam u ovoj neprilici velikodušno izašli u susret.

U 2007. godini izašla su čak dva broja časopisa Speleolog. U siječnju je izašao broj za 2005. godinu (godište 53), a u studenom za 2006. godinu (godište 54), koji je donio i neke kadrovske promjene. Nakon 18 godina obavljanja dužnosti glavnog i odgovornog urednika zamijenio je Mladena Kuhtu na toj dužnosti Vlado Božić, a i urednički je odbor doživio manje promjene. Krajem ožujka je u izdanju Hrvatskog planinarskog saveza svjetlo dana ugledala dugo očekivana i izrazito vrijedna monografija o našoj najdubljoj jami, »Jamski sustav Lukina Jama - Trojama«,

glavnog urednika Branka Jalžića, koji je za knjigu dobio i priznanje HPS-a u kategoriji »najveći doprinos planinarskoj publicistici« u 2007. godini. Neven Miculinić je obnovio i osvježio web stranicu Odsjeka (www.speleolog.hr).

Na osmom skupu speleologa Hrvatske u Kastvu predstavili su rad Odsjeka Vlado Božić posterom o špiljama s obrambenim zidovima u Karlovačkoj županiji, Dragan Pelić filmom Tragovi iz davnine - jama Vrtare male (u suradnji s HBSD-om), Martina Borovec i Ante Sušić filmom SOŽ 2007, mr. sc. Kazimir Miculinić predavanjem: Leopardi iz špilje Vjetrenice (u suradnji s HBSD-om), Vlado Božić predavanjem: Špilje s obrambenim zidovima u Karlovačkoj županiji (u suradnji sa SKUS-om), Vedran Jalžić prezentacijom i osvrtnom na speleoronilačke akcije SOŽ-a u 2006. i 2007. godini, Tomislav Rataj filmom, koji je prikazan i na HTV-u, o akciji čišćenja ponora Rupećice i Zelenog jezera u Zagorju kod Ogulina. Osim ovih, članovi odsjeka održali su i predavanja na mnogim speleološkim školama, a Vlado Božić je održao predavanje »Cvijeće špilja« u Društvu prijatelja cvijeća i zelenila u Zagrebu.

U Gospiću je od 16. do 19. listopada održan znanstveni skup »Arheološka istraživanja u Lici« i »Arheologija pećina i krša« na kojem je Vlado Božić održao predavanje o špiljama s obrambenim zidovima u Karlovačkoj županiji. Predavanje je pobudilo veliko zanimanje prisutnih. Članovi Odsjeka prisustvovali su sastanku o špilji Veternici 15. ožujka u prostorijama HBSD-a u organizaciji PP Medvednica. Prisustvovala su sve udruge zainteresirane za špilju Veternicu i druge speleološke objekte na području Parka (SOV, SKS, SOŽ, HSS, Komisija za speleologiju HPS-a, HGSS stanica Zagreb, HBSD, PP Medvednica), a jedan je od rezultata sastanka da je Odsjek dobio ključ od Veternice te da su sastavljena nova pravila o posjetu špilji.

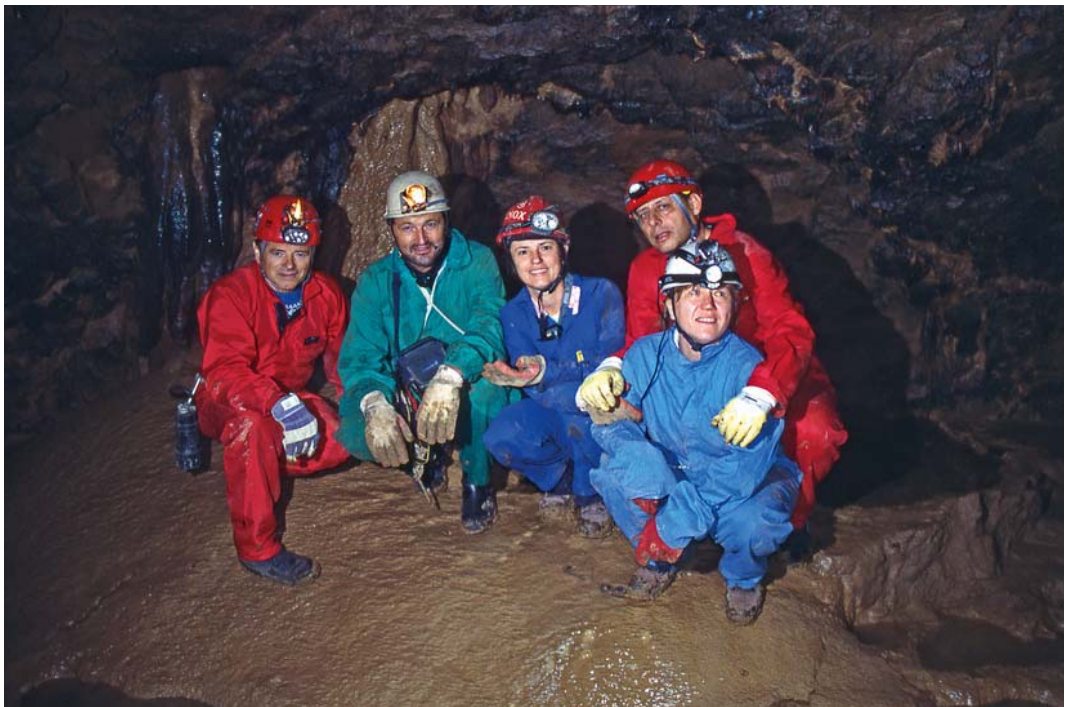
Sedam članova sudjelovalo je na Seminaru o tehnikama samospašavanja 26. i 27. svibnja u Novoj Vasi kod Poreča u organizaciji KS HPS i HSS. Nekoliko članova sudjelovalo je u radovima na obnovi planinarskog doma na Oštrcu, koji je dobio novi krov, a nastavit će se i obnova i uređenje ostalih dijelova doma. Tijekom godine prikazane su u prostorijama Odsjeka brojne projekcije fotografija i dijapozitiva s terenskih akcija održanih ove godine kao i nekoliko projekcija o prošlim istraživanjima, npr. pregled dijela istraživanja jame Balinke. Mnogi članovi Odsjeka prisustvovali su sastancima i godišnjim skupštinama ostalih speleoloških udruga, otvorenjima izložbi speleološke tematike te sastancima Komisije za speleologiju HPS-a.

Speleološka škola održana je od 12. ožujka do 3. svibnja i uspješno su je završila 22 polaznika. Vođa škole bila je Nela Bosner, a održano je 6 predavanja i 6 izleta u sklopu kojih su posjećeni: stijena Gorsko zrcalo na Medvednici, špilja Vaternica, Jopićeva špilja, Ledena špilja u Parkšumi Golubinjak, jama Mandelaja te Gospodska i Rudelićeva špilja, kao i špilja Kotluša. Ispit za

speleologa održan 23. lipnja na Promini kod Drniša položili su Marko Budić i Marin Lukas i s ponosom ponijeli značke HPS-a s brojevima 160 i 161.

Istraživačke akcije i akcije posjeta u 2007. godini uvelike su bile obilježene suradnjom s ostalim speleološkim udrugama i speleolozima iz Hrvatske, koja je svake godine sve bolja i, naravno, donosi sve značajnije rezultate.

Vlado Božić je tijekom cijele godine sudjelovao u istraživanjima špilja s obrambenim zidovima Karlovačke županije u suradnji sa Speleološkim klubom »Ursus spelaeus« iz Karlovca. Posjetio je 17 špilja te izradio topografske nacрте ili skice za njih 14. Rezultati istraživanja prikazani su na ranije spomenutom arheološkom skupu održanom u Gospiću i na skupu speleologa Hrvatske u Kastvu. Sa speleolozima iz Speleološke udruge »Estavela« i Speleološke udruge »Spelunka« istraživani su objekti na Učki, Čičariji, u okolici Rijeke i u sjeverozapadnom dijelu Gorskog kotara. Neki od značajnijih posjećениh objekata jesu Jama kod Rašpora, Jama u Birbovoj dragi, Jama na Kačju, Jama u Kape-



Vlado Božić

Dio sudionika 9. tradicionalnog izleta speleologa-fosila, u Barićevoj špilji 9. rujna 2007.

tanskom dolcu i Sparožna jama. Sa speleolozi-
ma iz Ogulina surađivali smo u istraživanju šireg
ogulinskog kraja. Istraživano je između ostalih
nekoliko objekata kod sela Turkovića i Potoka
Musulinskog, istraživane su zatim špilja Pro-
pust, Vještičja jama na Kleku, Ogijeva jama na
Krpelu, jama Bobina bombarderka, jama Klju-
se i Namreškana jama na Kneji i Špilja Žukno u
Jadrču kod Severina na Kupi. Dio objekata je to-
pografski snimljen. Treba izdvojiti Ponor Sušik
u Drežničkom polju koji je posjećen tri puta. Po
starom nacrtu ponor ima 586 m, a prilikom ovih
istraživanja topografski je snimljeno 605 m ka-
nala, s tim da 200-tinjak metara Fosilnog kanala
i još neki novootkriveni kanali nisu ni nacrtani
niti istraženi do kraja. U istraživanjima su sudje-
lovali i speleolozi iz SU Estavela, SU Spelunka,
SK Proteus iz Poreča te talijanski kolega Marco
Sticotti iz Trsta. Članovi Odsjeka sudjelovali su
i u istraživanju jame Kita Gaćešina na Crnopcu
u suradnji s SO HPD Sv. Mihovil, te Jame
Zečice na Biokovu duboke 356 m u organizaciji
HBSD-a.

Ljetni logor održan je na Crnopcu, u izvo-
rišnom području rijeke Cetine i pod Svilajom.
Na Crnopcu je istraživana Jama malaksalih spe-
leologa, a taj dio logora obilježila je i potraga za
Ksenijom Frbežar. U Dragića špilji 1 nacrtano je
500 m novih kanala, što s prije nacrtanima čini
900 m. Dragića špilja 2 je osim za vrijeme ljet-
nog logora posjećena još dva puta te su u njoj
topografski snimljena nova 164 m kanala. U
obje špilje ima dosta nenacrtanih kanala kao i
perspektiva za daljnje istraživanje. Veći dio ljet-
nog logora istraživana je špilja Kotluša u kojoj
su nacrtana nova 1232 m kanala, što zajedno s
prije nacrtanim iznosi 2224 m nacrtanih kanala.
Za nacrtati je ostalo još od prije poznatih kanala
kao i dosta novootkrivenih.

U suradnji s gradom Novaljom na oto-
ku Pagu nekoliko je puta posjećena Talijano-
va buža sa svrhom njene sanacije. Na Svilaji
je istraživana i topografski snimljena Turnirska
jama. U Lici su istražene i topografski snimljene
Rogić špilja kod Pazarišta i Ledenica kod Pećin-
skog vrha iznad Krušćičkog jezera. Na Crnopcu
su posjećene Zdenkova jama i jama Cicina. Više
puta je posjećen podzemni vojni objekt u Željavi
kod Ličkog Petrovog Sela, koji se počeo topo-



Hrvoje Grčić

Dio napuštenog vojnog objekta »Željava«, kod
Ličkog Petrovog Sela, u kojem naši speleolozi
pokušavaju ući u prirodni dio podzemnog prostora

grafski snimati. Kod Vrbnika na otoku Krku
topografski je snimljena Jama Skalnica. Naši
članovi Kazimir Miculinić te Branko i Vedran
Jalžić su u suradnji sa Zemaljskim muzejom iz
Sarajeva iz špilje Vjetrenice u Popovom polju
(BiH) iskopali i iznijeli kosti 3 leoparda, koje
su trenutno na stručnoj obradi. U Dramlju kod
Crikvenice nastavljena su istraživanja jednog od
najznačajnijih nalazišta pleistocenske faune na
Jadranu, jame Vrtare male, a uz nju su istražene
i jame Vrtare nove i Vrtare vele. Vrtare vele su i
topografski snimljene. Dva člana odsjeka, Robert
Dado i Mladen Kuhta, cijelu su veljaču proveli
u dalekoj Venezueli na speleološkoj ekspediciji
u organizaciji slovačkog speleologa Branimira
Šmide i venezuelskih speleologa. Istraživali su
na području Tepua, točnije na najvišem od njih,
Roraimi, posjetili su špiljski sustav dug preko 16
km, špilju Ojos dos cristalos, a na Chiamati dvije
jame i špilju Cueva Charles Brever.

Tradicionalno jaka istraživačka grana
Odsjeka, speleoronjenje, i u 2007. godini donijela



Vlado Božić

Radna akcija na obnovi krovništva planinarskog doma na Oštrcu na kojoj su iz SO-a sudjelovali Mea Bombardelli, Milivoj Uroić, Zoran Bolonić i Vlado Božić

je mnogo značajnih rezultata. S povećanjem broja ronioaca i stečenim iskustvom ronilačke akcije su s vremenom postale bolje organizirane, a ni rezultati nisu izostali. Najviše se ronilo u ogulinskom području. U izvoru Gojaku (tu izvire rijeka Dobra koja u Ogulinu ponire u Đulin ponor) ponovno je pronađen »izgubljeni« suhi Puhov kanal u kojem je istraženo oko 150 m novih kanala, ali se nije došlo do kraja. U ulaznom sifonu nađen je nov, 140 m dug kanal koji je spojen s glavnim kanalom. Nove kanale treba topografski snimi-

ti, a istraživanja su još daleko od završetka. U istraživanjima su osim brojnih članova Odsjeka sudjelovali i članovi HBSD-a te DDISKF-a. Ronilo se i u izvoru Zagorske Mrežnice u kojem su, pri gotovo svakom uronu, otkriveni novi kanali kojima se ne nazire kraj. Završen je nacrt ponora Rupećice, dug oko 160 m. Ovaj kraj nažalost nije poznat samo po iznimnim prirodnim ljepotama, nego i po ugroženosti. Jedan je od razloga te ugroženosti svakako i smeće koje se nekontrolirano baca u mnoge jame, špilje i ponore. Da bi pridonijeli čistoći i očuvanosti nekih od brojnih krških fenomena ovoga kraja, ali i pobudili interes i svijest lokalnog stanovništva o neprocjenjivom blagu koje posjeduju, organizirana je u suradnji s HBSD-om akcija čišćenja i odvoza smeća iz ponora Rupećice, Zelenog jezera i izvora Zagorske Mrežnice. Organizator je bio Vedran Jalžić, a uz brojne članove Odsjeka u akciji su sudjelovali i članovi HBSD-a, SK Samobor, SU Estavela, SO Velebit, DDISKF, Kluba podvodnih aktivnosti 3. maj iz Rijeke te Eko grupa iz Područne škole Zagorje (Prva osnovna škola Ogulin), Kulturnoumjetničkog društva Zagorje i stanovnici okolnih mjesta.

Neki od posjećenih objekata jesu: Viline jame na Žumberku, Gornja Baraćeva špilja, Jama



Robert Dado

Tipičan krajolik na visoravni Roraimi Tepui u Venezueli



Mladen Kuhta uz liticu visoravni Roraimi Tepui

Provala na Žumberku, Barićeva špilja (»Fosilijada«), Veternica (5 puta), Vrlovka u Kamanju, Baštinova jama kod Drniša, Vranovinski ponor kod Pazarišta, Samogradic špilja kod Donjeg Kosinja, Špilja u kamenolomu Tounj, Jama Baredine, špilja Jezero na Zlarinu te špilja Vidovica i Jama u Lukeša docu na Braču. Sa speleolozima iz Salzburga, čiji posjeti Hrvatskoj postupno prelaze u tradiciju, posjećene su Jopićeva špilja i Gornja Baračeva špilja.

Od ljetnih istraživačkih logora ostalih udru članovi Odsjeka prisustvovali su logorima SU Estavela »Šverda 07«, SK Samobor »Vrdovo 07« i SO Velebit »Velebita 07« u istraživanju nove hrvatske tisućice - jame Velebite.

Zahvaljujemo se speleolozima iz svih hrvatskih i stranih speleoloških udruga kao i svim drugim dobrim ljudima s kojima smo protekle godine više nego uspješno surađivali i još se bolje zabavljali. Nadamo se da će i u budućim godinama biti tako.

Godinu 2007. svakako je obilježilo stupanje u brak naših blizanki Nele i Tine Bosner i njihovih odabranika Borjana Komarice i Siniše Jembriha. Taj sretan događaj prigodno je proslavljen 10. ožujka u planinarskom domu na Glavici. Nela i Borjan su nas obradovali još jednim lijepim događajem: njihova kćerkica Rita (rođena 17. svibnja u vrijeme trajanja sastanka Odsjeka!) ponijela je titulu najmlađeg člana Odsjeka.

Martina Pavlek

Izvještaj o radu Komisije za speleologiju Hrvatskog planinarskog saveza u 2007. godini

KS HPS koordinirala je rad speleoloških odsjeka hrvatskih planinarskih društava. Članice KS HPS ostvarile su u 2007. brojne uspjehe uz organizacijsku i financijsku pomoć KS HPS.

Najznačajnija aktualna speleološka istraživanja

Speleološka istraživanja u špilji Kiti Gačešinoj na Crnopcu u organizaciji SO Sv. Mihovil, SO Velebit i SO Mosor, uz sudjelovanje SO Imber, SO Split, SO Liburnija i SK Samobor nastavljen su i tijekom 2007. Ukupna duljina istraženih kanala sada je 8360 m, čime je špilja postala treća po duljini u Hrvatskoj. Dubina špilje je ostala ista, -465 m. Područje Crnopca postalo je jedno od najznačajnijih speleoloških lokacija u Hrvatskoj, s najvećim podzemnim prostorima (u Munižabi i Kiti Gačešinoj). U jami Munižabi na Crnopcu je SO Velebit radio topografski nacrt novih dijelova i obavljao fizikalno-kemijska mjerenja. Nova duljina Munižabe je 5993 m.

U ekspediciji u jamu Velebitu u NP Sjeverni Velebit, održanoj od 4. do 19. kolovoza 2007., jama je istražena do nove dubine -1034 m. Jama Velebita je sada treća jama u Hrvatskoj dublja od 1000 m. Na dosegnutom dnu, koje čini dvorana veličine 85 × 60 m, uočen je nastavak meandra u stropu dvorane, tako da postoji perspektiva za nastavak istraživanja. Ekspediciju je organizirao SO Velebit. Uz 35 članova SO Velebit, na ekspediciji je sudjelovalo 6 članova SO Mosor, 3 člana SO Željezničar, te po jedan član iz SK Samobor i PK Split.

SO Željezničar je od 11. do 16. kolovoza 2007. organizirao speleološki logor na Crnopcu gdje je nastavljeno istraživanje Jame malaksalih speleologa, do dubine od oko 160 m. Na tom se logoru između 13. i 15. kolovoza izgubila sudionica logora Ksenija Frbežar, pa je bila organizirana potražna akcija HGSS-a. Analizirajući događaj, KS HPS je zaključila da je on isključivo posljedica postupaka same sudionice logora koji nisu bili u skladu s uputama članova SOŽ-a i pravila ponašanja u prirodi, a o kojima je učila

na speleološkoj školi završenoj u proljeće te godine.

U nastavku logora na Crnopcu, SO Željezničar je organizirao i speleološki logor na izvoru Cetine od 17. do 25. kolovoza 2007. Istraživani su novi kanali u špiljama Dragića špilja 1 i 2 na Svilaji te u špilji Kotluši.

SO Liburnija HPD Paklenica istraživao je tijekom proljeća i ljeta 2007. na području Malog Vaganca u NP Paklenica gdje je do sada istraženo ukupno 86 speleoloških objekata.

U špilji Adios na Kordunu SO Velebit je istražio i topografski snimio oko 2400 m špiljskih kanala.

U mjestu Ravnom u BiH održan je od 19. do 26. kolovoza 2007. speleološki logor »Vjetrenica 2007«. Sudjelovalo je tridesetak speleologa i biospeleologa iz 6 zemalja. Iz Hrvatske je sudjelovalo 8 speleologa iz SO Velebit, SO Željezničar i SO Dubovac. U špilji Vjetrenici je istraženo novih 200 m kanala.

Unutar posebno zaštićenih područja obavljena su manja speleološka istraživanja u suradnji s nadležnim ustanovama (NP Sjeverni Velebit, NP Paklenica, PP Velebit, PP Žumberak i PP Biokovo). U sklopu speleoloških istraživanja obavljena su meteorološka i fizikalna mjerenja.

Posjeti

U 2007. bilo je više posjeta stranih speleologa. Švicarski su speleolozi posjetili špilju Veternicu, jamu Munižabu, Cerovačke špilje i špilju Modrić, a domaćini su im bili članovi SO Željezničar, SO Velebit, SO Liburnija i SD Lika. Austrijski su speleolozi posjetili Jopićevo špilju, Baračeve i neke plitvičke špilje zajedno s članovima SO Željezničar, a sami Kojinu jamu. Poljski speleolozi sudjelovali su u speleološkoj ekspediciji u jamu Velebitu.

Nesreća

Tijekom sudjelovanja u istraživanju jame Piagga Bella u gorju Marguareis u Italiji, ozlijedio se 8. kolovoza 2007. Igor Jelinić (SO Dubovac)

na dubini od oko 400 m. Uspješno spašavanje završilo je 12. kolovoza kada je izvučen iz jame. Treba istaknuti veliki trud preko stotinu talijanskih spašavatelja tijekom te akcije, na kojem im dugujemo veliku zahvalnost.

Seminari, speleološke škole, skupovi

U Starigradu-Paklenici i Rovanjskoj održan je od 24. do 26. veljače 2007. Seminar o izradi nacrtu speleološkog objekta. Domaćin je bio SO Liburnija HPD Paklenica. Sudjelovala su 44 speleologa iz 7 članica KS HPS. Sudionici su vježbali izradu nacrtu na terenu i poslije obradu na računalu.

U Novoj Vasi pored jame Baredine održan je od 25. do 27. svibnja 2007. prvi zajednički Seminar za speleološko spašavanje koji su zajednički organizirali KS HPS, Hrvatski speleološki savez i HGSS. Na seminaru su sudjelovala 64 speleologa iz 15 speleoloških udruga. Događaj je značajan po tome što je po prvi put došlo do stvarne suradnje između dvije krovne speleološke organizacije (KS HPS i HSS), koja će se nastaviti i u drugim tematikama od zajedničkog interesa.

Hrvatski su speleolozi sudjelovali i na međunarodnom speleološkom skupu u Italiji od 1. do 4. studenog 2007, a također i na Skupu speleologa Hrvatske u Kastvu od 30. studenog do 2. prosinca 2007. Organizator tog skupa bila je SU Estavela iz Kastva, uz potporu KS HPS i Hrvatskog speleološkog saveza.

Tijekom 2007. u Hrvatskoj je održano 6 speleoloških škola po programu KS HPS, i to u SO Sv. Mihovil, SAK Ekstrem, SO Velebit, SO Mosor, SO Željezničar i SO Liburnija, na kojima se školovao ukupno 91 speleolog-pripravnik.

Na znanstvenom skupu pod nazivom »Time in Karst« u Sloveniji od 14. do 18. ožujka 2007. sudjelovao je Dalibor Paar. Tema skupa je bila datiranje krša i špiljskih sedimenata upotrebom različitih fizikalnih metoda.

Na svjetskom kongresu o speleološkom spašavanju u Mađarskoj od 16. do 18. svibnja 2007. sudjelovali su Darko Bakšić, Filip Filipović, Ivica Radić i Ivica Čukušić. Oni su održali prezentaciju i prikazali film.

Predavanje o špiljskom sustavu Đulin ponor - Medvedica održali su u Ogulinu 30. ožujka 2007. Dalibor Paar i Branko Jalžić. Cilj je pre-



davanja bio potaknuti grad Ogulin na aktivniju zaštitu špilje i uklanjanje otpada s ulaznih dijelova.

Nastavljen je rad na zajedničkoj bazi podataka speleoloških objekata.

Na Promini su 19. svibnja 2007. održani ispiti za stjecanje naziva *speleolog* i *speleološki instruktor*. Instruktori i ispitivači na ispitima bili su Goran Gabrić, Darko Bakšić, Ana Bakšić i Dalibor Paar. Naziv *speleolog* stekli su Marko Budić i Marin Lukas iz SO Željezničar«, Matija Čepelak iz SO Velebit i Goran Gracin iz SO Sv. Mihovil.

Naziv *speleološki instruktor* stekli su obranom rada:

1. Aida Barišić SO Sv. Mihovil (Bivakiranje u podzemlju)
2. Marin Glušević, SO Mosor (Tehnike postavljanja jama)
3. Filip Filipović, SO Velebit (Komunikacijske tehnike u podzemlju)
4. Dinko Novosel, SO Dubovac (Organizacije akcija spašavanja).

U 2007. održana su četiri redovna sastanka KS HPS. Nove članice Komisije su SO HPD Imber iz Omiša i SO PD Profunda iz Selaca na Braču.

U Karlovcu je od 23. do 24. studenog SO HPD Dubovac organizirao prigodni skup a 6. studenog otvorio je izložbu u povodu 50. godišnjice svog rada, prezentirajući svoju bogatu aktivnost.

Dalibor Paar